

**„Provocări actuale în domeniul securității cibernetice –
Impact și contribuția României în domeniu”**

7 mai 2018

Onorată asistență,

Mai întâi, permiteți-mi să adresez sincere felicitări Institutului European din România pentru ideea organizării unei dezbateri atât de actuale, pe o temă atât importantă în contextul actual, așa cum este securitatea cibernetică.

Deși securitatea cibernetică este o temă puțin cunoscută la nivelul publicului larg, aceasta afectează atât actorii de pe scena internațională, cât și actorii instituționali la nivelul statului, dar și simpli cetățeni. Avem de-a face cu noi provocări și vulnerabilități, ca și așteptări adaptate la context din partea cetățenilor noștri, la care suntem obligați să răspundem și care ne responsabilizează în propriul proces de adaptare.

Problematica securității cibernetice a dobândit o importanță sporită în ultimii ani, în condițiile în care asistăm la o evoluție ascendentă a riscurilor și amenințărilor la adresa UE și statelor membre. În același timp, Uniunea Europeană își propune să devină mai ambițioasă în raport cu obiectivele legate de dezvoltarea Pieței Unice Digitale și de creștere economică sustenabilă. Atenția pe care Comisia Europeană o acordă problematicei securității cibernetice în discursul său privind Starea Uniunii vine să confirme aceste evoluții, mesajul politic al Președintelui Comisiei fiind urmat de lansarea de către Comisia Europeană de propuneri concrete în acest domeniu în cursul anului trecut.

România susține inițiativele de promovare a subiectului securității cibernetice pe agenda politică europeană, dată fiind evoluția din ultima perioadă a amenințărilor cibernetice și impactul consistent al acestora în multiple domenii, nu doar asupra pieței unice digitale, a economiilor statelor membre, ci și asupra proceselor democratice și valorilor europene .

Ca în multe alte domenii de interes la nivel european, este importantă consolidarea unui răspuns comun, coordonat și eficient la nivel european față de amenințările cibernetice, în baza Planului de Acțiune elaborat la nivelul Consiliului.

De altfel, Summit-ul european de la Tallinn din 29 septembrie 2017 a lansat dezbaterile privind modul în care UE poate face față provocărilor în era digitală și poate beneficia de oportunitățile revoluției digitale în toate dimensiunile sale, în folosul companiilor, administrațiilor și cetățenilor deopotrivă, cu reducerea riscurilor la adresa acestora.

În baza rezultatelor acestui summit la nivel înalt, continuă, la nivelul UE, discuțiile privind aspectele relevante referitoare la Agenda Digitală, inclusiv din perspectiva mizelor pentru consolidarea securității cibernetice.

Discuțiile la nivel UE pe tema combaterii vulnerabilităților cibernetice au fost accelerate în ultimii ani, pe fondul necesității de a asigura încrederea în piața digitală și protecția online a cetățenilor, consumatorilor și întreprinderilor, respectiv să consolideze capacitatea statelor membre și a UE de a preveni, descuraja și oferi un răspuns adecvat la atacurile cibernetice.

Definitivarea pieței unice digitale a UE și valorificarea deplină a oportunităților oferite de noua eră digitală trebuie dublată, în mod necesar, de consolidarea normelor legate de securitatea cibernetică. Astfel, Consiliul European din octombrie 2017 a convenit asupra unei abordări comune a UE în materie de securitate cibernetică, în baza pachetului de reformă propus de Comisia Europeană în septembrie 2017.

Această reformă urmărește să fructifice măsurile stabilite prin Strategia de securitate cibernetică. De asemenea, Comisia Europeană a propus crearea unei agenții mai puternice a UE responsabile cu securitatea cibernetică și instituirea la nivelul întregii UE a unui sistem de certificare în materie de securitate cibernetică.

România susține aceste inițiative și participă activ la discuțiile în curs la nivel european, inclusiv din perspectiva rolului pe care îl vom îndeplini în calitate de Președinție a Consiliului UE în primul semestru al anului 2019, când aceste dosare vor fi cel mai probabil în curs de finalizare.

Din perspectiva României, este importantă urmărirea implementării inițiativelor convenite la nivelul UE, a asigurării complementarității și evitării duplicărilor cu cele derulate la nivelul NATO, dar și al OSCE etc., în paralel cu respectarea responsabilităților statelor membre, respectiv ale structurilor europene în acest proces.

Totodată, trebuie avută în vedere oportunitatea intensificării cooperării cu statele terțe din vecinătate, în primul rând cu cele din Est, pentru îmbunătățirea capabilităților lor de prevenire și reacție rapidă în cazul unor atacuri cibernetice, ale căror consecințe pot afecta și statele membre.

În ultimii ani, România a dobândit o expertiză valoroasă în domeniul securității cibernetice. Merită semnalat faptul că România găzduiește la București Centrul Regional al Consiliului Europei pentru combaterea criminalității cibernetice. De asemenea, țara noastră participă ca stat lider, la Fondul NATO de sprijin pentru Ucraina în dezvoltarea capacității acestei țări în domeniul securității cibernetice.

În continuare, România își propune să promoveze la nivel european această expertiză în beneficiul tuturor statelor membre, cu convingerea că menținerea unității și a unei abordări concertate în materie sunt condiții esențiale pentru crearea unui spațiu cibernetic sigur, element esențial pentru definitivarea pieței digitale a UE.

În ceea ce privește contribuția României la securitatea internă a UE, România este implicată activ în discuțiile la nivelul UE care vizează consolidarea securității interne a Uniunii. Prin adoptarea la nivel național a unor măsuri menite să asigure protecția frontierele externe ale UE la cele mai înalte standarde, România este un partener de încredere la nivelul UE în domeniul securității.

Astfel, România se numără printre statele membre care aplică, cu succes, sisteme europene supraveghere a frontierelor terestre, aeriene și maritime care permit României să contribuie cu informații în domeniul migrației ilegale, criminalității transfrontaliere, incidente care au loc la trecerea frontierei (ex. EUROSUR, SCOMAR - sistem complex de monitorizare și control al traficului în Marea Neagră).

De asemenea, suntem printre puținele state membre care implementăm controale sistematice la toate frontierele externe, măsură care garantează nu doar securitatea cetățenilor români, ci și a celor europeni.

În ceea ce privește viitorul cadru de securitate, România sprijină cu fermitate finalizarea rapidă și implementarea Pachetului de frontiere inteligente care cuprinde o serie de măsuri menite să eficientizeze din punct de vedere operațional protecția frontierelor externe ale UE, cum ar fi Sistemul de ieșire de intrare (EES), Sistemul european de informare și autorizare a călătoriilor (ETIAS), Sistemul de informații Schengen II, ECRIS-TCN și Eu-LISA.

De asemenea, susținem adoptarea propunerii legislative privind interoperabilitatea bazelor informatice din domeniul securității, măsură care va permite o abordare integrată la nivel european prin interconectarea bazelor de date relevante și facilitarea accesului la acestea pentru autoritățile de aplicare a legii din statele membre.

Dezvoltarea și întărirea facilităților și competențelor în materie de securitate cibernetică trebuie dublată de o dezvoltare a culturii de securitate cibernetică la nivelul întregii societăți și cu o implicare profundă a cetățenilor.

În acest sens, una dintre principalele măsuri necesare presupune un transfer de responsabilitate, conștientizare și expertiză către cetățeni, implicându-i nu doar în dezvoltarea educațională în acest domeniu, dar și prin cooptarea lor în ce privește evoluțiile și dinamica din sfera securității cibernetice.

Avem nevoie de o întărire continuă a parteneriatului public-privat, de implicarea crescută a societății civile și a mediului academic, dar și de implicarea cetățeanului prin responsabilizarea acestuia în mediul privat, prin tot ceea ce face în utilizarea resurselor proprii on-line, cu atât mai mult în ce privește media socială. Din acest punct de vedere, consider că sunt necesare eforturi conjugate la nivel european pentru o educație comprehensivă a publicului larg în ce privește securitatea cibernetică.

Totodată, doresc să subliniez faptul că România se distinge ca unul dintre statele membre cel mai bine pregătite în sfera securității cibernetice. Țara noastră beneficiază de un cadru strategic în domeniul securității cibernetice, centre specializate de răspuns la incidente de securitate cibernetică, precum și o Strategie de Securitate Cibernetică, ca să enumăr doar câteva dintre elementele care recomandă România în acest domeniu.

Necesitatea identificării și abordării problematicii securității cibernetice s-a materializat în cadrul Strategiei Naționale de Apărare a României din 2010, care definește asigurarea securității cibernetice ca obiectiv național de securitate, cuprinde obiective pe termen scurt și pe termen lung referitoare la securitatea cibernetică și subliniază dependența securității naționale de buna funcționare a multiplelor rețele de care depind viețile cetățenilor români și economia națională.

În concluzie, s-au făcut pași importanți în direcția creșterii nivelului de securitate cibernetică, cu accent pe îmbunătățirea protecției infrastructurilor cibernetice de interes național. Sunt progrese incontestabile, dar eforturile noastre nu trebuie să se oprească aici. În cele din urmă, cred că depinde de noi, cetățeni și autorități, să ne implicăm și să lucrăm împreună pentru a maximiza beneficiile noilor tehnologii și de a minimiza expunerea la riscurile derivate din amenințările specifice mediului on-line.

Avem cu toții o datorie nu doar față de noi înșine și față de societatea în care trăim, ci și față de viitorul nostru și al copiilor noștri – aceea de a face tot posibilul ca, prin activitatea fiecăruia dintre noi, să ne asigurăm că deopotrivă cetățenii de astăzi și cei de mâine vor avea o viață mai bună și mai sigură. Într-o societate din ce în ce mai interconectată sub influența globalizării, avem nevoie să putem înțelege și controla avansul tehnologic, nu să permitem ca acesta să devină o armă împotriva noastră. Este motivul pentru care personal voi continua să militez pentru ca securitatea cibernetică să fie un domeniu în care România să performeze, dar și ca acest deziderat al securității în mediul cibernetic să devină o realitate de zi cu zi.

Vă mulțumesc frumos pentru atenția acordată!